

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 5. mája 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálna politika – Článok 157 ZFEÚ – Protokol (č. 33) – Rovnosť zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania – Smernica 2006/54/ES – Článok 5 písm. c) a článok 12 – Zákaz nepriamej diskriminácie na základe pohlavia – Zamestnanecký systém sociálneho zabezpečenia uplatniteľný po dátume stanovenom v tomto protokole a v tomto článku 12 – Starobné dôchodky úradníkov – Vnútroštátna právna úprava stanovujúca každoročnú valorizáciu starobných dôchodkov – Zostupná valorizácia v závislosti od výšky sumy starobného dôchodku s úplným vylúčením valorizácie nad určitú sumu – Odôvodnenia“

Vo veci C-405/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko) z 31. júla 2020 a doručený Súdnemu dvoru 28. augusta 2020, ktorý súvisí s konaním:

EB,

JS,

DP

proti

Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB),

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Arabadžiev, podpredseda Súdneho dvora L. Bay Larsen, vykonávajúci funkciu sudcu prvej komory, sudcovia I. Ziemele, T. von Danwitz (spravodajca) a P. G. Xuereb,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- JS a EB, v zastúpení: M. Riedl, Rechtsanwalt,
- DP, osobne, a v zastúpení: M. Riedl, Rechtsanwalt,
- rakúska vláda, v zastúpení: J. Schmoll a C. Leeb, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: B.-R. Killmann a A. Szmytkowska, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. januára 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 157 ZFEÚ, protokolu (č. 33) k článku 157 ZFEÚ, pripojeného k Zmluve o FEÚ (ďalej len „protokol č. 33“), ako aj článkov 5 a 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 2006, s. 23).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci troch sporov, ktoré vedú EB, JS a DP proti Versicherungsanstalt öffentlich Bediensteter, Eisenbahnen und Bergbau (BVAEB) (Poistovňa pre štátnych zamestnancov a zamestnancov orgánov verejnej správy, železníc a ťažobného sektora, Rakúsko, ďalej len „BVAEB“) v súvislosti s každoročnou valorizáciou ich starobných dôchodkov.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Protokol č. 33 stanovuje:

„Pre účely článku 157 [TFEÚ] sa dávky v systéme zamestnaneckého sociálneho zabezpečenia nepokladajú za odmenu, ak sa týkajú obdobia zamestnania pred 17. májom 1990 [a v tomto rozsahu – *neoficiálny preklad*], s výnimkou prípadov pracovníkov alebo oprávnených rodinných príslušníkov, ktorí pred týmto dátumom podali súdnu žalobu alebo začali podobné konanie podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva.“

- 4 Podľa článku 1 smernice 2006/54:

„Účelom tejto smernice je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania.

V tomto ohľade smernica obsahuje ustanovenia na vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o:

...

c) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia.

...“

5 Článok 2 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) ‚priama diskriminácia‘: keď sa s jednou osobou zaobchádza menej priaznivo z dôvodu pohlavia, než sa zaobchádza, [zaobchádzalo – *neoficiálny preklad*] alebo by sa zaobchádzalo s inou osobou v porovnateľnej situácii;
- b) ‚nepriama diskriminácia‘: keď by zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax priviedli osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo prax nie sú objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a potrebné;

...

f) ‚zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia‘: systémy, ktoré neupravuje smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením [(Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215)] prijatá [prijaté – *neoficiálny preklad*] s cieľom zabezpečiť pre pracovníkov, či už zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby, v podniku alebo v skupine podnikov, v istej oblasti hospodárskej činnosti, v povolani alebo v skupine povolaní, dávky dopĺňajúce dávky poskytované v rámci zákonných systémov sociálneho zabezpečenia alebo také, ktoré ich nahrádzajú bez ohľadu na to, či je účasť v takýchto systémoch povinná alebo voliteľná.“

6 Podľa článku 3 uvedenej smernice, nazvaného „Pozitívne opatrenia“:

„Členské štáty môžu zachovať alebo prijať opatrenia v zmysle článku [157 ods. 4 ZFEÚ] s cieľom zabezpečiť v praxi úplnú rovnosť medzi mužmi a ženami v pracovnom živote.“

7 Kapitola 2 s názvom „Rovnaké zaobchádzanie v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia“, ktorá je súčasťou hlavy II tej istej smernice, obsahuje okrem iného článku 5 a 12.

8 Podľa článku 5 smernice 2006/54 s názvom „Zákaz diskriminácie“:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 4, nesmie dochádzať k žiadnej priamej alebo nepriamej diskriminácii z dôvodu pohlavia v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia, najmä pokiaľ ide o:

- a) rozsah pôsobnosti týchto systémov a podmienky prístupu k nim;
- b) povinnosť platiť príspevky a výpočet príspevkov;
- c) výpočet dávok vrátane doplnkových dávok vyplácaných na manžela/manželku alebo závislé osoby, ako aj podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky.“

9 Článok 12 tejto smernice, nazvaný „Spätná účinnosť“, stanovuje:

„1. Akékoľvek opatrenia vykonávajúce túto kapitolu, pokiaľ ide o pracovníkov, sa vzťahujú na všetky dávky v rámci zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia odvodené z dôb zamestnania po 17. máji 1990 a spätne sa uplatňujú k tomuto dátumu bez toho, aby sa to dotklo pracovníkov alebo osôb, ktoré si za nich nárokujú, ktorí pred týmto dátumom navrhli začatie súdneho konania alebo uplatnili rovnocenný nárok podľa vnútroštátneho práva. V takomto prípade sa vykonávacie opatrenia uplatňujú so spätnou účinnosťou k 8. aprílu 1976 a vzťahujú sa na všetky dávky odvodené z dôb zamestnania po tomto dátume. Pre členské štáty, ktoré pristúpili do [Únie] po 8. apríli 1976 a pred 17. májom 1990, sa tento dátum nahrádza dátumom, od ktorého sa začal uplatňovať článok [157 ZFEÚ] na ich území.

2. Druhá veta odseku 1 nebráni dovoliť sa vnútroštátnych pravidiel o lehotách na vznesenie žalôb podľa vnútroštátneho práva voči pracovníkom alebo osobám, ktoré si za nich nárokujú, ktorí navrhli začatie súdneho konania alebo uplatnili rovnocenný nárok podľa vnútroštátneho práva pred 17. májom 1990, pokiaľ nie sú menej výhodné pre tento typ žaloby než pre podobné žaloby podľa vnútroštátneho práva a pokiaľ v praxi neznemožňujú výkon práv zverených právom [Únie].

3. Pre členské štáty, ktoré pristúpili po 17. máji 1990 a ktoré boli 1. januára 1994 zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore, sa dátum 17. máj 1990 v prvej vete odseku 1 nahrádza dátumom 1. január 1994.

4. Pre ostatné členské štáty, ktoré pristúpili po 17. máji 1990, sa dátum 17. máj 1990 v odsekoch 1 a 2 nahrádza dátumom, od ktorého sa začal uplatňovať článok [157 ZFEÚ] na ich území.“

Rakúske právo

10 § 41 Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965) [spolkový zákon o nárokoch na dôchodok spolkových úradníkov, ich pozostalých a rodinných príslušníkov (dôchodkový zákon z roku 1965)] z 18. novembra 1965 (BGBl., 340/1965), v znení účinnom v čase skutkových okolností vo veci samej (ďalej len „PG 1965“), stanovuje:

„...“

2. Starobné dôchodky a pozostalostné dôchodky vyplácané podľa tohto zákona... sa valorizujú v rovnakom čase a v rovnakom rozsahu ako dôchodky zo zákonného systému dôchodkového poistenia,

(1) ak nárok na dôchodok vznikol už pred 1. januárom príslušného roka

...

4. Spôsob valorizácie dôchodkov podľa § 711 [Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení)] platný na kalendárny rok 2018 sa uplatní analogicky... V prípade zvýšenia podľa § 711 ods. 1 bodu 2 [všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení] sa celková suma navýšenia započíta do starobného alebo pozostalostného dôchodku.“

11 § 108f všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení v znení účinnom v čase skutkových okolností vo veci samej (ďalej len „ASVG“) stanovuje:

„1. Spolkový minister sociálneho zabezpečenia, generačných záležitostí a ochrany spotrebiteľa stanoví na každý kalendárny rok valorizačný koeficient, pričom sa zohľadní referenčná hodnota.

2. Referenčná hodnota sa stanoví tak, aby bolo zvýšenie dôchodkov v dôsledku valorizácie v súlade s referenčnou hodnotou zvýšených spotrebiteľských cien podľa odseku 3. Referenčná hodnota sa zaokrúhli na tri desatinné miesta.

3. Zvýšenie spotrebiteľských cien sa vypočíta na základe priemerného zvýšenia počas dvanástich kalendárnych mesiacov do júla toho roka, ktorý predchádza roku valorizácie, pričom sa uplatní index spotrebiteľských cien v roku 2000 alebo iný index, ktorý ho nahradí. Na tento účel by sa mal vypočítať aritmetický priemer ročných mier inflácie, ktorý uverejnil Statistik Austria [Rakúsky štatistický úrad, Rakúsko] za výpočtové obdobie.“

12 § 108 h ASVG znie:

„1. S účinnosťou od 1. januára každého roka sa

a) všetky dôchodky vyplácané v rámci dôchodkového poistenia, vo vzťahu ku ktorým rozhodný deň (§ 223 ods. 2) predchádza 1. januáru tohto roka,

...

vynásobia valorizačným koeficientom...

2. Valorizácia uvedená v odseku 1 sa vykoná na základe dôchodku, na ktorý vznikol nárok podľa predpisov platných k 31. decembru predchádzajúceho roka...“

13 § 711 ASVG stanovuje:

„1. Odchylné od § 108 h ods. 1 prvej vety a § 108 h ods. 2 sa zvýšenie dôchodkov v kalendárnom roku 2018 nevykoná podľa valorizačného koeficientu, ale takto: celková výška dôchodku (odsek 2) sa zvýši:

(1) ak jeho suma nie je vyššia ako 1 500 eur mesačne, o 2,2 %;

(2) ak jeho suma je vyššia ako 1 500 eur až do 2 000 eur mesačne, o 33 eur;

(3) ak jeho suma je vyššia ako 2 000 eur až do 3 355 eur mesačne, o 1,6 %;

(4) ak jeho suma je vyššia ako 3 355 eur až do 4 980 eur mesačne, o percentuálnu sadzbu, ktorá medzi uvedenými hodnotami lineárne klesá z 1,6 % na 0 %.

Ak je celkový dôchodkový príjem vyšší ako 4 980 eur mesačne, k zvýšeniu nedôjde.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Navrhovatelia vo veci samej, EB, JS a DP, sú tri osoby mužského pohlavia narodené pred rokom 1955, ktoré pracovali v Rakúsku ako spolkoví úradníci. Odchod do dôchodku bol umožnený EB v roku 2000, JS v roku 2013 a DP v roku 2006. V roku 2017 bola hrubá mesačná suma starobného dôchodku prvého z nich 6 872,43 eura, druhého 4 676,48 eura a tretieho 5 713,22 eura.
- 15 Každý z navrhovateľov vo veci samej požiadal BVAEB o valorizáciu sumy svojho starobného dôchodku od 1. januára 2018. Tento subjekt konštatoval, že pri dôchodkoch EB a DP nevzniká nárok na valorizáciu, keďže presahujú hranicu 4 980 eur mesačne uvedenú v § 711 ods. 1 ASVG. Starobný dôchodok JS valorizovaný bol, pričom sa uplatnilo zvýšenie o 0,2989 %.
- 16 Každý z navrhovateľov vo veci samej podal proti týmto rozhodnutiam odvolanie na Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Rakúsko), pričom tvrdil, že § 41 ods. 4 PG 1965 v spojení s § 711 ods. 1 bodom 4 a poslednou vetou ASVG, ktorý vo vzťahu k dvom z nich úplne a vo vzťahu k jednému z nich takmer úplne zabraňuje – vzhľadom na sumu ich dôchodku – valorizácii tejto sumy, voči nim zakladá nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia, ktorá je v rozpore s právom Únie.
- 17 Na podporu svojich odvolaní navrhovatelia vo veci samej uviedli, že vnútroštátna právna úprava v oblasti valorizácie dôchodkov, ktorá sa na nich vzťahuje, im od roku 1995 stále spôsobuje ujmu, a že v rokoch 2001 až 2017 boli dôchodky vo vyšších sumách upravené len vo veľmi malej miere. Okrem toho tvrdili, že táto právna úprava predstavuje nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia, pričom v tejto súvislosti predložili štatistickú analýzu, podľa ktorej poberatelia starobných dôchodkov v mesačnej výške presahujúcej 4 980 eur, na ktorých sa vzťahuje PG 1965, zahŕňali 8 417 mužov a 1 040 žien, zatiaľ čo počet poberateľov starobného dôchodku v spolkovej verejnej službe dosahoval 79 491 mužov a 22 470 žien.
- 18 Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) zamietol odvolania navrhovateľov vo veci samej, pretože usúdil, že existujú dôvody na vylúčenie tvrdenia založeného na diskriminácii na základe pohlavia. Pokiaľ ide len o EB a DP, tento súd tiež konštatoval, že nie je sporné, že § 41 ods. 4 PG 1965 v spojení s § 711 ods. 1 poslednou vetou ASVG sa týka väčšieho počtu mužov ako žien.
- 19 Navrhovatelia vo veci samej podali proti týmto rozhodnutiam opravný prostriedok „Revision“ na Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko).
- 20 Vnútroštátny súd usudzuje, že starobné dôchodky, ktoré navrhovatelia vo veci samej poberajú na základe PG 1965, keďže sa narodili pred rokom 1955, patria do pôsobnosti článku 157 ZFEÚ, protokolu č. 33 a článku 12 smernice 2006/54. Tento súd si preto v prvom rade kladie otázku o prípadnom vplyve časového obmedzenia požiadavky rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami stanovenej týmto protokolom a týmto článkom smernice 2006/54, ktoré sa vo vzťahu k Rakúskej republike týka obdobia pred 1. januárom 1994, na súdne prostriedky nápravy navrhovateľov vo veci samej. Podľa uvedeného súdu ak by sa toto obmedzenie mohlo považovať za uplatniteľné na také prvky dávok, akým je valorizácia dôchodkov spochybňovaná navrhovateľmi vo veci samej, hoci len čiastočne – pomerne k odpracovaným obdobiam, ktoré dosiahli pred 1. januárom 1994 – judikatúra Súdneho dvora vyplývajúca najmä z rozsudku zo 6. októbra 1993, Ten Oever (C-109/91, EU:C:1993:833), svedčí v prospech výkladu, podľa ktorého

by uvedené obmedzenie nebolo na takúto valorizáciu uplatniteľné a nemohlo by brániť navrhovateľom vo veci samej odvolávať sa na požiadavku rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami.

- 21 V tejto súvislosti vnútroštátny súd v druhom rade uvádza, že vzhľadom na predmetnú vnútroštátnu právnu úpravu bola spolkovým úradníkom na dôchodku, ktorí podľa PG 1965 poberali hrubý mesačný dôchodok vyšší ako určitá suma, na rozdiel od osôb poberaúcich nižší dôchodok úplne alebo takmer úplne odmietnutá jeho valorizácia za rok 2018. Takéto znevýhodnenie by mohlo predstavovať diskrimináciu na základe pohlavia, ak sa týka oveľa väčšieho počtu mužov ako žien. Tento súd spresňuje, že od roku 1997 každoročná valorizácia týchto dôchodkov už nesleduje vývoj platov úradníkov v aktívnej službe, ale v zásade, na základe toho, že § 41 PG 1965 odkazuje na ASVG, mieru inflácie s cieľom zabezpečiť zachovanie kúpnej sily poberateľov. Hoci tento systém bol koncipovaný tak, aby sa uplatňoval všeobecne a dlhodobo, rakúsky zákonodarca pravidelne využíval možnosť prijať v určitých rokoch právnu úpravu odchyľujúcu sa od všeobecnej indexácie dôchodkov podľa inflácie.
- 22 Pokiaľ ide o valorizáciu dôchodkov za rok 2018, uvedený súd uvádza, že rakúska vláda odôvodnila túto odchýlku existenciou sociálneho prvku. BVAEB tiež poukázala na tento sociálny účel s cieľom odôvodniť prípadnú nepriamu diskrimináciu, pričom usúdila, že jednak by každoročné uplatňovanie jednotného percentuálneho podielu rýchlo viedlo ku vzniku „neodôvodniteľnej priepasti“ medzi úrovňami starobných dôchodkov a že jednak najvyššie dôchodky môžu znášať nižšiu valorizáciu bez ohrozenia ich hodnoty alebo životnej úrovne ich poberateľov, takže takáto valorizácia v záujme financovania celého objemu úpravy, ktorý má štát k dispozícii, nezahŕňa nič neúnosné a je potrebná v rámci solidarity.
- 23 Vnútroštátny súd si však kladie otázku, či tieto dôvody môžu odôvodniť prípadnú nepriamu diskrimináciu a či sú dodržané požiadavky zásady proporcionality. Tento súd má najmä pochybnosti, pokiaľ ide o potrebu, primeranosť a konzistentnosť vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa valorizácie predmetných dôchodkov. Opatrenie, ktoré táto valorizácia zahŕňa, sa obmedzuje na poberateľov dôchodkov a navyše na určité kategórie týchto poberateľov, hoci existujú iné vhodné nástroje sociálnej politiky, ako sú progresívne sadzby dane z príjmu, prevody a iné dávky pomoci financované z daní. Okrem toho podľa vnútroštátneho práva sa spolcoví úradníci, ktorých sa týka § 41 PG 1965, nachádzajú v osobitnej situácii, ktorá ich odlišuje od poberateľov dôchodkov, na ktorých sa vzťahujú pravidlá sociálneho zabezpečenia, aké sú obsiahnuté v ASVG. Starobné dôchodky týchto úradníkov by sa totiž podľa judikatúry Verfassungsgerichtshof (Ústavný súd, Rakúsko) mali považovať za odmenu podľa verejného práva, ktorá je náhradou za služby poskytované počas obdobia aktívnej služby v rámci celoživotného pracovného pomeru. Dôchodky vyplácané v rámci systémov sociálneho zabezpečenia vychádzajú zo zásady príspevkového financovania a vypláca ich poisťovňa, no príspevky úradníkov v aktívnej službe sa uhrádzajú do štátneho rozpočtu a koncept na základe PG 1965 nie je totožný s konceptom týchto systémov.
- 24 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že vnútroštátny zákonodarca neprijal rovnaké opatrenie „sociálnej kompenzácie“ v prospech úradníkov v aktívnej službe, v prípade ktorých došlo za rok 2018 k zvýšeniu odmien vyššiemu ako inflácia, a to bez odstupňovania, aby mohli mať úžitok z hospodárskeho rastu. Tento zákonodarca takisto nezaviedol rovnaký systém valorizácie starobných dôchodkov poskytovaných na základe iných zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia, napríklad súkromných, s výnimkou obmedzenej kategórie dôchodkov vyplácaných podnikmi prepojenými so štátom. Tento súd si tiež kladie otázku, či sa má pri skúmaní

proporcionality a konzistentnosti údajného diskriminačného opatrenia zohľadniť okolnosť, že toto opatrenie nebolo ojedinelé, keďže navrhovatelia vo veci samej sa odvolávajú na kumulatívne účinky rôznych opatrení na valorizáciu výšky dôchodkov prijatých od ich odchodu do dôchodku.

- 25 Napokon vnútroštátny súd uvádza, že Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) uviedol, že znevýhodňujúce zaobchádzanie s dôchodcami poberajúcimi vyššie dôchodky, väčšinou mužského pohlavia, treba skúmať z hľadiska skutočnosti, že ženy boli historicky znevýhodnené, čiže boli menej zastúpené na lepšie platených miestach. Vnútroštátny súd si tiež kladie otázku o dôsledkoch, ktoré treba vyvodiť z takéhoto konštatovania, pokiaľ ide o konania vo veci samej.
- 26 Za týchto podmienok Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa obmedzenie časovej pôsobnosti požiadavky rovnosti zaobchádzania medzi mužmi a ženami v zmysle rozsudku [zo 17. mája 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209)], ako aj v zmysle [protokolu č. 33] protokolu a článku 12 smernice [2006/54] vykladať v tom zmysle, že (rakúsky) poberateľ dôchodku nie je vôbec oprávnený odvolávať sa na zásadu rovnosti zaobchádzania alebo sa na túto zásadu môže odvolávať len (pomerne) v súvislosti s časťou nároku na dôchodok, ktorá pripadá na obdobie zamestnania po 1. januári 1994, na účely tvrdenia, že bol diskriminovaný na základe takých právnych úprav týkajúcich sa schémy valorizácie starobných dôchodkov úradníkov platnej pre rok 2018, ako je úprava uplatnená v konaní vo veci samej?

2. Má sa požiadavka rovnosti zaobchádzania medzi mužmi a ženami (podľa článku 157 ZFEÚ v spojení s článkom 5 smernice 2006/54) vykladať v tom zmysle, že nepriama diskriminácia, akou je tá, ktorá – prípadne – vyplýva z právnych úprav týkajúcich sa valorizácie starobných dôchodkov v roku 2018 uplatniteľných v konaniach vo veci samej, aj s ohľadom na už prijaté podobné opatrenia a významnú stratu starobných dôchodkov (v jednotlivých prípadoch až 25 % skutočnej hodnoty) vyplývajúcu z kumulatívneho účinku týchto opatrení, vo vzťahu k valorizácii skutočnej hodnoty dôchodkových dávok v závislosti od inflácie, je odôvodnená najmä

- cieľom zabrániť vzniku ‚priepasti‘ (ktorá by vznikla v prípade pravidelnej valorizácie vo výške jednotnej sadzby) medzi vyššími a nižšími dôchodkovými dávkami, hoci by takáto priepasť mala len nominálny charakter a pomer relatívnych hodnôt týchto dôchodkov by sa nezmenil,
- na účely uplatnenia všeobecnej ‚sociálnej zložky‘ určenej na posilnenie kúpnej sily poberateľov nižších dôchodkových dávok, hoci by a) tento cieľ bolo možné dosiahnuť aj bez obmedzenia valorizácie vyšších dávok, a b) zákonodarca takéto opatrenie rovnakým spôsobom nepoužil aj na účely podpory kúpnej sily v prípade valorizácie nižších príjmov úradníkov v aktívnej službe s ohľadom na mieru inflácie (v neprospech úradníkov v aktívnej službe, ktorí poberajú vyššie príjmy) a neprijal ani nijakú právnu úpravu, ktorá by porovnateľným spôsobom zasahovala do valorizácie hodnoty starobných dôchodkov z iných zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia (bez účasti štátu), aby sa (v neprospech valorizácie vyšších dôchodkov) podporila kúpna sila dôchodcov s nižšími dôchodkami,
- cieľom zachovať a financovať ‚systém‘, hoci dôchodkové dávky úradníkom nevypláca zo systému, ktorý má podobu poistenia a je financovaný z príspevkov, poisťný orgán, ale

spolkový štát ako zamestnávateľ úradníkov na dôchodku v podobe odmeny za vykonanú prácu, a teda v konečnom dôsledku určujúcu povahu nemá zachovanie alebo financovanie systému, ale ide výlučne o rozpočtové úvahy,

- preto, že štatisticky nadmerné zastúpenie mužov v kategórii osôb poberaúcich vyššie dôchodky sa musí považovať za dôsledok historickej nerovnosti príležitostí žien v zamestnaní a povolani, čo predstavuje nezávislý dôvod na odôvodnenie alebo (ešte pred takýmto odôvodnením) od začiatku vylučuje možnosť konštatovať nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia v zmysle smernice 2006/54 v neprospech mužov, alebo
- preto, že táto právna úprava je ako pozitívne opatrenie v zmysle článku 157 ods. 4 ZFEÚ prípustná?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 27 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú protokol č. 33 a článok 12 smernice 2006/54 vykladať v tom zmysle, že na vnútroštátnu právnu úpravu stanovujúcu každoročnú valorizáciu starobných dôchodkov poskytovaných v rámci zamestnaneckého systému sociálneho zabezpečenia, ktorá je uplatniteľná po dátume stanovenom v uvedených ustanoveniach, sa vzťahuje časové obmedzenie účinkov zásady rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami stanovené týmito ustanoveniami.
- 28 Na úvod treba pripomenúť, že článok 157 ZFEÚ zakotvuje zásadu rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty.
- 29 Pokiaľ ide o smernicu 2006/54, ako vyplýva z jej článku 1, táto smernica obsahuje ustanovenia na vykonanie zásady rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami, okrem iného pokiaľ ide o zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia.
- 30 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a ako už Súdny dvor konštatoval, na starobný dôchodok, akým je dôchodok rakúskych spolkových úradníkov vyplácaný podľa PG 1965, sa na jednej strane vzťahuje pojem „odmena“ v zmysle článku 157 ZFEÚ, keďže jeho výška závisí od období služby a porovnateľných období, ako aj platu, ktorý úradník poberal a keďže tento dôchodok predstavuje budúcu platbu v hotovosti, ktorú zamestnávateľ vypláca svojim zamestnancom priamo v dôsledku ich pracovného vzťahu. Tento dôchodok je totiž vo vnútroštátnom práve považovaný za odmenu, ktorá sa naďalej vypláca v rámci služobného pomeru, ktorý pokračuje po tom, čo úradník začne poberať dôchodkové dávky (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2015, Felber, C-529/13, EU:C:2015:20, bod 23).
- 31 Na druhej strane sa takýto dôchodok vypláca v rámci „zamestnaneckého systému sociálneho zabezpečenia“ v zmysle článku 2 ods. 1 písm. f) smernice 2006/54, ktorý poskytuje pracovníkom pôsobiacim v určitom povolaní dávky nahrádzajúce dávky zákonného systému sociálneho zabezpečenia. Spolkoví úradníci v Rakúsku sú totiž vylúčení zo systému dôchodkového poistenia, ktorý zaviedol ASVG, z dôvodu svojho zamestnania vo verejnej službe spolkového štátu, pretože vzhľadom na svoj pracovný pomer majú nárok na rovnaké dôchodkové dávky, ako sú tie, ktoré ustanovuje tento systém dôchodkového poistenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júna 2016, Leser, C-159/15, EU:C:2016:451, bod 28).

- 32 Po prvé treba pripomenúť, že v súlade so znením protokolu č. 33 na účely uplatnenia článku 157 ZFEÚ sa dávky v systéme zamestnaneckého sociálneho zabezpečenia nepokladajú za odmenu, „ak“ sa týkajú obdobia zamestnania „pred“ 17. májom 1990 a „v tomto rozsahu“. To isté platí vo vzťahu k zneniu článku 12 ods. 1 smernice 2006/54, ktorý stanovuje, že na „všetky“ dávky poskytované na základe takýchto systémov odvodené z dôb zamestnania „po“ tomto dátume sa vzťahujú opatrenia na prebratie ustanovení hlavy II kapitoly 2 tejto smernice týkajúcich sa rovnosti zaobchádzania v uvedených systémoch.
- 33 Keďže časové obmedzenie účinkov zásady rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami stanovené týmito ustanoveniami predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla stanoveného Zmluvou o FEÚ, treba ju vykladať reštriktívne.
- 34 Po druhé treba uviesť, že znenie protokolu č. 33 je totožné so znením protokolu (č. 17) k článku 141 ES pripojeného k Zmluve o ES, pričom jasne súvisia s rozsudkom zo 17. mája 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209), pretože osobitne odkazujú na dátum vyhlásenia tohto rozsudku.
- 35 Ako však Súdny dvor spresnil v rozsudku zo 6. októbra 1993, Ten Oever (C-109/91, EU:C:1993:833), na základe rozsudku zo 17. mája 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209), na priamy účinok článku 119 Zmluvy o EHS (zmenený na článok 141 ES, teraz článok 157 ZFEÚ) sa možno na účely uplatnenia zásady rovnosti zaobchádzania vo veciach zamestnaneckých dôchodkov odvolávať iba vo vzťahu k dávkam týkajúcim sa obdobia zamestnania po 17. máji 1990, čo je dátum vyhlásenia tohto rozsudku, s výhradou stanovenej výnimky v prospech pracovníkov alebo ich oprávnených rodinných príslušníkov, ktorí pred týmto dátumom podali súdnu žalobu alebo začali podobné konanie podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva (rozsudok z 23. októbra 2003, Schönheit a Becker, C-4/02 a C-5/02, EU:C:2003:583, bod 100, ako aj citovaná judikatúra).
- 36 Naliehavé dôvody právnej istoty totiž bránia tomu, aby boli právne situácie, ktoré v minulosti vyčerpali svoje účinky, spochybnené, zatiaľ čo v takom prípade by mohla byť retroaktívne narušená finančná rovnováha mnohých dôchodkových systémov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. októbra 2003, Schönheit a Becker, C-4/02 a C-5/02, EU:C:2003:583, bod 99).
- 37 Toto obmedzenie je prevzaté protokolom č. 33 a nachádza sa aj v článku 12 ods. 1 smernice 2006/54.
- 38 Pokiaľ ide o Rakúsku republiku, referenčný dátum uvedený v rozsudku zo 17. mája 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209), bol podľa článku 12 ods. 3 tejto smernice nahradený dátumom 1. január 1994.
- 39 Po tretie treba pripomenúť, že zásada rovnosti odmeňovania pracovníkov mužského a ženského pohlavia podľa článku 157 ZFEÚ je súčasťou základov Únie. Ďalej podľa článku 3 ods. 3 druhého pododseku ZEÚ Únia podporuje okrem iného rovnosť medzi mužmi a ženami a podľa článku 23 Charty základných práv Európskej únie musí byť rovnosť medzi ženami a mužmi zabezpečená vo všetkých oblastiach vrátane zamestnania, práce a odmeňovania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. júna 2021, Tesco Stores, C-624/19, EU:C:2021:429, body 33 a 34, ako aj citovanú judikatúru).
- 40 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že každoročná valorizácia starobných dôchodkov stanovená vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej, na rok 2018 sa vypočíta na základe výšky starobného dôchodku, ktorý príjemca poberal

v predchádzajúcom roku a na ktorý už nárok vznikol, pričom táto valorizácia je zostupná a nad určitú sumu už neexistuje. Okrem toho uvedená valorizácia nezávisí od dátumu obdobia zamestnania alebo poistenia dotknutého poberateľa.

- 41 Navrhovatelia vo veci samej pred vnútroštátnym súdom poukazujú na porušenie zásady rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami len v súvislosti s touto vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá nemá retroaktívny účinok. Okrem toho im bol umožnený odchod do dôchodku po 1. januári 1994 a poberajú dôchodok, ktorého dátum vzniku ani pôvodne stanovenú sumu nespochybňujú. Výšku svojho dôchodku nespochybňujú ani v súvislosti so sumami, ktoré im boli vyplatené v minulosti, ani v súvislosti s obdobiami zamestnania pred 1. januárom 1994.
- 42 Vzhľadom na úvahy pripomenuté v podstate v bodoch 32 až 39 tohto rozsudku pritom nie je opodstatnené vykladať protokol č. 33 a článok 12 smernice 2006/54 v tom zmysle, že časové obmedzenie účinkov zásady rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami stanovené týmito ustanoveniami by sa malo uplatňovať na každoročnú valorizáciu starobných dôchodkov, keďže takýto mechanizmus nemá za následok spochybnenie nadobudnutých práv alebo platieb, ku ktorým došlo pred stanoveným referenčným dátumom. Z toho vyplýva, že v prejednávanej veci nemožno voči navrhovateľom vo veci samej uplatniť toto obmedzenie, pokiaľ ide o každoročnú valorizáciu starobných dôchodkov, akú iba na rok 2018 stanovuje vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej.
- 43 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že protokol č. 33 a článok 12 smernice 2006/54 sa majú vykladať v tom zmysle, že na vnútroštátnu právnú úpravu stanovujúcu každoročnú valorizáciu starobných dôchodkov vyplácaných v rámci zamestnaneckého systému sociálneho zabezpečenia, ktorá sa uplatňuje po dátume stanovenom v týchto ustanoveniach, sa nevzťahuje časové obmedzenie účinkov zásady rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami stanovené uvedenými ustanoveniami.

O druhej otázke

- 44 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 157 ZFEÚ a článok 5 smernice 2006/54 vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje každoročnú zostupnú valorizáciu sumy starobných dôchodkov štátnych zamestnancov v závislosti od veľkosti tejto sumy, pričom nad určitú sumu dôchodku k valorizácii nedochádza.
- 45 Článok 5 písm. c) tejto smernice zakazuje akúkoľvek priamu alebo nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia, pokiaľ ide o výpočet dávok.
- 46 Hneď na úvod treba konštatovať, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, nespôsobuje priamu diskrimináciu, keďže sa uplatňuje bez rozdielu na pracovníkov mužského a ženského pohlavia.
- 47 Pokiaľ ide o otázku, či takáto právna úprava spôsobuje nepriamu diskrimináciu, ako je na účely tejto smernice definovaná v jej článku 2 ods. 1 písm. b), z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa § 41 ods. 4 PG 1965 v spojení s § 711 ods. 1 ASVG sú rakúski spolkoví úradníci, ktorí poberajú mesačný starobný dôchodok vyšší ako určitá suma, znevýhodnení voči tým, ktorých starobný dôchodok je nižší, keďže tí prví nemali nárok na zvýšenie sumy svojho

dôchodku alebo mali tento nárok len v nižšej miere. Takáto právna úprava tak zavádza rozdiel v zaobchádzaní s rakúskymi spolkovými úradníkmi podľa zjavne neutrálneho kritéria, a to sumy ich dôchodku.

- 48 Pokiaľ ide o otázku, či tento rozdiel v zaobchádzaní osobitne znevýhodňuje osoby jedného pohlavia v porovnaní s osobami druhého pohlavia, vnútroštátny súd uvádza, že na základe dôkazov predložených navrhovateľmi vo veci samej a na základe zistení Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd) nie je vylúčené, že zo štatistického hľadiska sú splnené podmienky stanovujúce nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia. Konkrétne pokiaľ ide o dvoch z navrhovateľov vo veci samej, nie je sporné, že § 41 ods. 4 PG 1965 v spojení s § 711 ods. 1 poslednou vetou ASVG sa týka väčšieho počtu mužov ako žien, keďže v kategórii osôb poberaúcich dôchodky vyššie ako maximálny základ stanovený touto právnou úpravou je zastúpených viac mužov.
- 49 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že existenciu takého osobitného znevýhodnenia možno okrem iného konštatovať, ak sa preukáže, že vnútroštátna právna úprava sa negatívne dotýka podstatne vyššieho podielu osôb jedného pohlavia v porovnaní s osobami druhého pohlavia [pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 49 a citovanú judikatúru].
- 50 Posudzovanie skutočností, z ktorých možno vyvodiť, že došlo k nepriamej diskriminácii, je v právomoci vnútroštátnych súdov v súlade s vnútroštátnym právom alebo vnútroštátnou praxou, ktoré môžu najmä stanoviť, že nepriamu diskrimináciu možno preukázať všetkými prostriedkami vrátane prostriedkov založených na štatistických údajoch. Vnútroštátnemu súdu teda prináleží, aby posúdil, v akom rozsahu sú štatistické údaje, ktoré mu boli predložené, hodnoverné a či ich možno zohľadniť, teda či hlavne nejde o vyjadrenie náhodných či krátkodobých javov a či sú dostatočne významné [rozsudok z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, body 50 a 51, ako aj citovaná judikatúra].
- 51 Ak by štatistiky, ktoré môže vnútroštátny súd zohľadniť, skutočne preukazovali, že percentuálny podiel pracovníkov jedného pohlavia je spornou vnútroštátnou právnou úpravou dotknutý vo výrazne vyššej miere ako percentuálny podiel pracovníkov druhého pohlavia, na ktorých sa tiež vzťahuje táto právna úprava, bolo by potrebné usúdiť, že takáto situácia odhaľuje nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia v rozpore s článkom 5 písm. c) smernice 2006/54, pokiaľ nie je táto právna úprava odôvodnená objektívnymi faktormi, ktoré nesúvisia s nijakou diskrimináciou na základe pohlavia [pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. decembra 2007, Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, bod 42 a citovanú judikatúru, ako aj z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 54].
- 52 V takom prípade by teda prináležalo tomuto súdu skúmať, v akom rozsahu môže byť takéto rozdielne zaobchádzanie odôvodnené faktormi, ktoré nesúvisia s nijakou diskrimináciou na základe pohlavia, ako to vyplýva z článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 2006/54.
- 53 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že súlade s judikatúrou Súdneho dvora o takýto prípad ide najmä vtedy, ak zvolené prostriedky slúžia legitímnemu cieľu sociálnej politiky, sú primerané na dosiahnutie cieľa sledovaného dotknutou právnou úpravou a sú potrebné na tieto účely, pričom ich možno považovať za vhodné na zabezpečenie uvedeného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedajú snahe dosiahnuť ho a ak sa uplatňujú konzistentne a systematicky [pozri v tomto

zmysle rozsudky zo 17. júla 2014, Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, body 53 a 54, ako aj citovanú judikatúru, a z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 56].

- 54 Súdny dvor okrem toho rozhodol, že členské štáty pri výbere opatrení vhodných na dosiahnutie cieľov svojej sociálnej politiky a politiky zamestnanosti disponujú veľkou mierou voľnej úvahy [rozsudok z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 57 a citovaná judikatúra].
- 55 Z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že hoci v poslednom rade prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý má jediný právomoc posúdiť skutkový stav a vykladať vnútroštátnu právnu úpravu, aby určil, či a v akom rozsahu je právne ustanovenie sporné vo veci, ktorá mu bola predložená, odôvodnené takýmto objektívnym faktorom, Súdny dvor, ktorý má vnútroštátnemu súdu poskytnúť užitočné odpovede, má právomoc poskytnúť mu také usmernenia, ktoré mu umožnia rozhodnúť [pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 58].
- 56 V prejednávanej veci zo spisu predloženého Súdneho dvoru vyplýva, že cieľom vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej je zachovať kúpnu silu poberateľov dôchodkov tým, že prostredníctvom „sociálnej kompenzácie“ zvýhodní nízke starobné dôchodky v porovnaní s vyššími, aby sa zabránilo vzniku príliš veľkého rozpätia medzi týmito dôchodkami a zabezpečilo sa ich udržateľné financovanie.
- 57 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že hoci rozpočtové hľadisko nemôže odôvodniť diskrimináciu v neprospech jedného pohlavia, na ciele spočívajúce v zabezpečení udržateľného financovania starobných dôchodkov a v znížení rozpätia medzi úrovňami dôchodkov financovaných štátom možno hľadiť ako na legitímne ciele sociálnej politiky, ktoré nesúvisia s nijakou diskrimináciou na základe pohlavia [pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. septembra 2020, YS (Podnikové dôchodky riadiacich pracovníkov), C-223/19, EU:C:2020:753, bod 61, a z 21. januára 2021, INSS, C-843/19, EU:C:2021:55, bod 38].
- 58 Z toho vyplýva, že vnútroštátna právna úprava sporná vo veci samej sleduje legitímne ciele sociálnej politiky, ktoré nesúvisia s nijakou diskrimináciou na základe pohlavia.
- 59 Pokiaľ ide o otázku, či táto vnútroštátna právna úprava spĺňa požiadavky proporcionality pripomenuté v bode 53 tohto rozsudku, najmä pokiaľ ide o jej vhodnosť, z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že umožňuje zvýšiť iba starobné dôchodky, ktorých suma je priemerne vysoká alebo nízka, pričom okrem iného zabezpečuje, že dôchodky, ktorých suma je najnižšia, sa zvyšujú v miere vyššej ako inflácia, a prispieva tak k udržateľnému financovaniu týchto dôchodkov a zníženiu rozpätia medzi nimi.
- 60 Je pravda, ako uviedol vnútroštátny súd, že indexácia starobných dôchodkov podľa miery inflácie sama osebe nemení rozdiely v úrovni jednotlivých dôchodkov a rozpätie medzi nimi zostáva z matematického hľadiska nezmenené. Zvýšenie cien však viac zatažuje životnú úroveň osôb poberajúcich starobný dôchodok v nízkej sume. Okrem toho vnútroštátna právna úprava sporná vo veci samej tým, že sa vzťahuje len na dávky, ktorých suma presahuje určitú hranicu, vedie k ich priblíženiu k úrovni nižších dôchodkov.

- 61 Pokiaľ ide o otázku, či sa táto právna úprava vykonáva konzistentne a systematicky, treba uviesť, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a z písomných pripomienok rakúskej vlády, že táto právna úprava sa vzťahuje nielen na všetky starobné dôchodky štátnych zamestnancov, ale aj na poberateľov starobných dôchodkov vyplácaných tak v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia podnikov podliehajúcich štátnej kontrole, ako aj v systéme zákonného dôchodkového poistenia upravenom v ASVG. Každoročná valorizácia dôchodkov, o ktorú ide vo veci samej, sa teda vzťahuje na všetkých poberateľov štátnych dôchodkov, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 62 Vzhľadom na širokú mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty pri výbere opatrení vhodných na dosiahnutie cieľov ich sociálnej politiky a politiky zamestnanosti, pripomenutú v bode 54 tohto rozsudku, konzistentnosť vykonania adaptačného opatrenia nemožno spochybníť samotnou skutočnosťou, že už existujú iné osobitné nástroje sociálnej politiky, ktoré sledujú dosiahnutie cieľa podpory nízkych príjmov.
- 63 To isté platí vo vzťahu ku skutočnosti, že ani dôchodky zo súkromných zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia, ani platy úradníkov v aktívnej službe neboli predmetom toho istého valorizačného opatrenia.
- 64 Pokiaľ ide o tieto súkromné systémy, na jednej strane totiž tieto systémy – s výhradou overenia vnútroštátnym súdom – nezávisia od štátu. Na druhej strane, pokiaľ ide o úradníkov v aktívnej službe, podľa vnútroštátneho práva síce ich vymenovanie vytvára celoživotný pracovný pomer a ich starobný dôchodok zodpovedá odmene, ktorú má štát zaplatiť ako náhradu za služby poskytnuté počas obdobia aktívnej služby, no z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a z písomných pripomienok rakúskej vlády tiež vyplýva, že dôchodkový systém úradníkov bol počas posledných dvadsiatich rokov niekoľkokrát zmenený s cieľom priblížiť ho k systému podľa ASVG. Predovšetkým valorizácia ich dôchodkov už nesleduje vývoj plátov úradníkov v aktívnej službe, ale v zásade mieru inflácie, ako je to v prípade dôchodkov poskytovaných na základe systému podľa ASVG. Ďalej z hľadiska cieľov sledovaných vnútroštátnou právnou úpravou spornou vo veci samej sa nezdá, že by sa úradníci na dôchodku a úradníci v aktívnej službe nachádzali v porovnateľnej situácii, keďže cieľ, ktorým je najmä znížiť rozpätie medzi starobnými dôchodkami, aby sa zabránilo postupnému vytvoreniu priepasti medzi úrovňami týchto dôchodkov, vyžaduje rozlišovanie medzi správou týchto dôchodkov a správou plátov.
- 65 Ani skutočnosť, že starobné dôchodky štátnych zamestnancov neposkytuje poisťovňa, v ktorej zaplatili svoje príspevky, ale priamo štát, sa nezdá byť rozhodujúca z hľadiska cieľa udržateľnosti financovania starobných dôchodkov a zníženia rozpätia medzi týmito dôchodkami, ktorý rakúsky zákonodarca sledoval prijatím vnútroštátnej právnej úpravy spornej vo veci samej. Okrem toho valorizácia dôchodkov nie je dávkou, ktorá predstavuje protihodnotu odvedených príspevkov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. októbra 2011, Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, bod 79).
- 66 Preto sa zdá, že táto právna úprava sa uplatňuje systematicky a konzistentne s výhradou overení, ktoré v tejto súvislosti prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu.
- 67 Okrem toho sa nezdá, že by uvedená právna úprava zachádzala nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie sledovaných cieľov. Je pravda, že navrhovatelia vo veci samej poukazujú na významnú stratu hodnoty sumy ich starobných dôchodkov v porovnaní s predpokladom, že by každoročne od svojho odchodu do dôchodku mali podľa vnútroštátneho práva nárok na valorizáciu zodpovedajúcu inflácii. Treba však uviesť, že vnútroštátna právna úprava sporná vo veci samej

zohľadňuje schopnosť dotknutých osôb prispievať. Obmedzenia zvýšenia dôchodkov upravené v § 711 ASVG, na ktorý odkazuje § 41 ods. 4 PG 1965, sú totiž odstupňované v závislosti od výšky priznaných dávok a takéto zvýšenie je vylúčené len vo vzťahu k najvyšším dôchodkom.

- 68 Za týchto podmienok nie je potrebné skúmať, či tieto obmedzenia možno odôvodniť z hľadiska článku 157 ods. 4 ZFEÚ alebo článku 3 smernice 2006/54. V každom prípade treba pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora sa tieto ustanovenia nemôžu uplatniť na vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá len poskytuje ženám príspevok k dôchodku, pričom nenapráva problémy, s ktorými sa mohli stretnúť počas svojej profesionálnej kariéry, a ktorá sa nejaví spôsobilá vyvážiť znevýhodnenia, ktorým boli ženy vystavené, tak, že im v tejto kariére pomôže a konkrétne tým zabezpečí v praxi úplnú rovnosť medzi mužmi a ženami v pracovnom procese [pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. decembra 2019, Instituto Nacional de la Seguridad Social (Príspevok k dôchodku matkám) (C-450/18, EU:C:2019:1075, bod 65 a citovaná judikatúra).
- 69 Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 157 ZFEÚ a článok 5 písm. c) smernice 2006/54 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje každoročnú zostupnú valorizáciu sumy starobných dôchodkov štátnych zamestnancov v závislosti od veľkosti tejto sumy, pričom nad určitú sumu dôchodku k valorizácii nedochádza, za predpokladu, že táto právna úprava negatívne ovplyvňuje významne vyšší podiel poberateľov mužského pohlavia ako poberateľov ženského pohlavia, pokiaľ uvedená právna úprava konzistentne a systematicky sleduje ciele zabezpečiť udržateľné financovanie starobných dôchodkov a znížiť rozpätie medzi úrovňami dôchodkov financovaných štátom bez toho, aby zachádzala nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie týchto cieľov.

O trovách

- 70 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

- 1. Protokol (č. 33) k článku 157 ZFEÚ, pripojený k Zmluve o FEÚ, a článok 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania sa majú vykladať v tom zmysle, že na vnútroštátnu právnu úpravu stanovujúcu každoročnú valorizáciu starobných dôchodkov poskytovaných v rámci zamestnaneckého systému sociálneho zabezpečenia, ktorá sa uplatňuje po dátume stanovenom v týchto ustanoveniach, sa nevzťahuje časové obmedzenie účinkov zásady rovnosti zaobchádzania s mužmi a so ženami stanovené uvedenými ustanoveniami.**
- 2. Článok 157 ZFEÚ a článok 5 písm. c) smernice 2006/54/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje každoročnú zostupnú valorizáciu sumy starobných dôchodkov štátnych zamestnancov v závislosti od veľkosti tejto sumy, pričom nad určitú sumu dôchodku k valorizácii nedochádza, za predpokladu, že táto právna úprava negatívne ovplyvňuje významne vyšší podiel poberateľov mužského pohlavia ako poberateľov ženského pohlavia, pokiaľ uvedená právna úprava konzistentne**

a systematicky sleduje ciele zabezpečiť udržateľné financovanie starobných dôchodkov a znížiť rozpätie medzi úrovňami dôchodkov financovaných štátom bez toho, aby zachádzala nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie týchto cieľov.

Podpisy